

Screening očních vad v ambulanci PLDD

MUDr. Jitka Němcová

Oční klinika dětí a dospělých 2. LF UK a FN Motol, Praha

Přehledový článek je zaměřen na význam a metodiku screeningu očních vad v ambulanci PLDD. Vývoj vidění probíhá v prvních letech života, proto je screening očních vad zásadním prvkem preventivní péče u dětí v raném věku.

Klíčová slova: screening, oční vada, novorozenecká katarakta, refrakční vada, vision screener, amblyopie.

Screening for eye defects in a paediatrician's outpatient clinic

This review article focuses on the importance and methodology of eye defect screening in a paediatrician's outpatient clinic. The development of vision takes place in the first years of life, so screening for eye defects is an essential element of preventive care in children at an early age.

Key words: screening, eye defect, neonatal cataract, refractive error, vision screener, amblyopia.

Úvod

Vývoj vizuálního systému probíhá v raném věku dítěte. Narušení správného zrakového vjemu může tento vývoj trvale a nezvratně poškodit. Neléčené oční vady mají vliv i na celkový psychomotorický vývoj dítěte a mohou významně snížit kvalitu jeho života. Odhalení očních vad umožní jejich včasnou léčbu, která je předpokladem pro to, aby vývoj vidění mohl proběhnout správně nebo alespoň, co nejlépe podle terapeutických možností dané oční patologie. Vývoj zraku u dětí prochází několika klíčovými milníky, které jsou důležité pro identifikaci normálního a abnormálního vývoje.

Člověk se nerodí s plně kvalitními zrakovými funkcemi, dítě se od narození teprve „učí“ vidět. Novorozенец reaguje na osvit fotoreakcí, zúžením zornice a otočením oka za světlem nebo pohybem především díky skotopickému vidění zprostředkovaném tyčinkami. Během prvních měsíců života se rozvíjí nejdříve schopnost oka zafixovat a sledovat předmět zájmu. Díky vývoji akomodace tedy schopnosti vidět ostře na různé vzdálenosti se může správně rozvinout i schopnost centrální fixace. Kolem 6. měsíce věku je dokončen vývoj žluté skvrny. Žlutá skvrna neboli makula je místo největší hustoty čípků na sítnici, do kterého se promítá

obraz právě pozorovaného předmětu. Je to místo nejostřejšího vidění. Správný vývoj žluté skvrny je předpokladem pro kvalitní zrakovou ostrost. Dobrá monokulární zraková ostrost obou očí je pak předpokladem pro vývoj vidění oběma očima současně. Od půl roku věku se díky zrání příslušných korových struktur postupně rozvíjí binokulární vidění od jednoduchých binokulárních funkcí, tj. spojení obrazů z levého a pravého oka v jeden, po složitější prostorový vjem tedy stereopsi. Stereopse nám umožňuje vnímat hloubku obrazu, je důležitá pro orientaci v prostoru a odhad vzdáleností. Plné kvality centrální zrakové ostrosti a binokulárních funkcí dosahuje dítě až v šesti letech věku. V tabulce 1 je stručně shrnuta úroveň vidění podle věku.

Vyšetření

Novorozенец

V České republice od roku 2005 standardně probíhá v porodnicích screening novorozenecké katarakty. Jednoduché neinvazivní vyšetření vybavením červeného reflexu od očního pozadí umožní včasné odhalení vrozené katarakty nebo jiných závažných očních abnormalit. Screening probíhá nejčastěji 3. den

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research in Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

None.

Cit. zkr: *Pediatr. praxi.* 2025;26(3):160-162

<https://doi.org/10.36290/ped.2025.030>

Článek přijat redakcí: 1. 4. 2025

Článek přijat k tisku: 14. 5. 2025

MUDr. Jitka Němcová

Jitka.Nemcova@fnmotol.cz